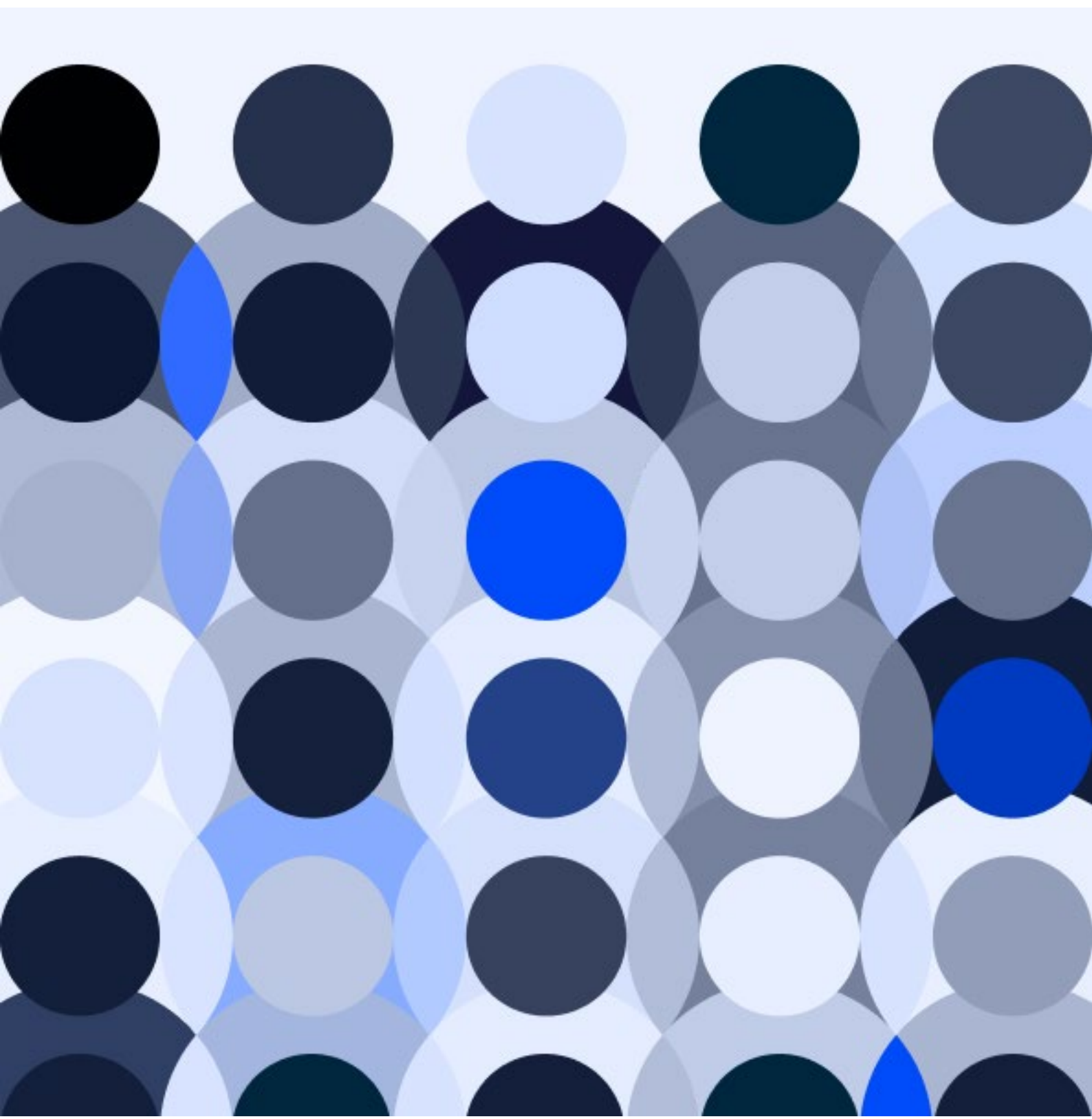


Politidirektørens faglige råd 2025



Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Innledning	4
Politiopdraget og sentrale samfunnstrender	6
Utvalgte deler av kriminalitetsbildet	8
Politidirektørens anbefalinger	10
Felles samfunnsverdier – felles samfunnsansvar: bekjempelse av kriminalitet bør være en tydeligere felles nasjonal oppgave	10
Bakgrunn.....	10
Hva vil vi oppnå?	11
Politidirektøren anbefaler	12
Styrking og prioritering av kapasitet i møte med et nytt alvor.....	12
Bakgrunn.....	12
Hva vil vi oppnå?	13
Politidirektøren anbefaler	13
Styrket internasjonalt samarbeid og internasjonal tilstedeværelse for økt trygghet og sikkerhet hjemme	13
Bakgrunn.....	13
Hva vil vi oppnå?	14
Politidirektøren anbefaler	15
Samfunnet og innbyggerne er avhengige av en gjennomgripende digitalisering av politiet.....	15
Bakgrunn.....	15
Hva vil vi oppnå?	16
Politidirektøren anbefaler	16
En forutsigbar styring av politiet, basert på innbyggernes og samfunnets behov....	16
Bakgrunn.....	17
Hva vil vi oppnå?	17
Politidirektøren anbefaler	17
Referanser	18

Forord

Endringer i samfunnet setter nye krav og forventninger til politiets arbeid. Politiet har over tid blitt styrket gjennom årlige og reviderte budsjetter i møte med mer alvorlig kriminalitet og en ny sikkerhetspolitisk situasjon.

Politidirektørens faglige råd er et bidrag for å fremme kunnskap og gi anbefalinger for den langsiktige utviklingen av politiet. Dette er en første versjon som ikke har nådd sin endelige form, men vi vurderer det som et godt bidrag til den offentlige debatten om hva slags polititjeneste samfunnet har behov for fremover. Fremtidige råd vil bygge på kunnskap vi prioriterer å utvikle videre, blant annet knyttet til hvilken kompetanse og kapasitet politiet trenger for å møte fremtidens utfordringer.

Målet med dette rådet er først og fremst å legge til rette for en mer helhetlig og langsiktig utvikling av politiet, gjennom å synliggjøre avhengigheter som påvirker politiets evne til å utføre sitt samfunnsoppdrag. Mye kan – og gjør – politiet selv for å effektivisere og bli mer fremtidsrettet, men vi erkjenner at dette i seg selv ikke er nok.

Jeg håper dette kan være et kunnskapsgrunnlag for en opplyst offentlig debatt om utviklingen av politiet og for fremtidig politikktutforming. Dette er en oppgave for landets folkevalgte, hvor politiets rolle er å bidra med faglige råd.

Takk til alle som har bidratt med faglige innspill og konstruktive tilbakemeldinger underveis i arbeidet. Jeg er takknemlig for at politiets øverste ledelse står bak det endelige resultatet.

Jeg håper dette gir et godt grunnlag for politiske prioriteringer, slik at politiet kan fortsette å ivareta sitt samfunnsoppdrag på en tillitsvekkende måte, i tråd med samfunnets behov og innbyggernes forventninger.

Marie Benedicte Bjørnland
Politidirektør

Håkon Skulstad
Assisterende politidirektør

Sammendrag

Politiets samfunnsoppdrag ligger fast, men måten det utføres på, må tilpasses utviklingen i samfunnet. Endringer i kriminalitetsbildet og den sikkerhetspolitiske situasjonen utfordrer særlig politiets evne til å løse samfunnsoppdraget. Politidirektørens faglige råd belyser fem sentrale utviklingsområder for å møte samfunns- og kriminalitetsutviklingen slik at vi ivaretar samfunnets og innbyggernes trygghet og sikkerhet:

- **Bekjempelse av kriminalitet bør være en tydeligere felles nasjonal oppgave.** Det trengs en mer helhetlig tilnærming for å forebygge og bekjempe kriminalitet, der politiet og andre aktører må samvirke tett. En mer forpliktende samvirkemodell bør være et bærende prinsipp i dette arbeidet.
- **Styrking og prioritering av politiets kapasitet i møte med et nytt alvor.** Et tydeligere ambisjonsnivå for hva som forventes av politiet vil tydeliggjøre hva innbyggere og samfunn kan forvente av politiet og hva politiet trenger for å løse oppgavene.
- **Styrket internasjonalt samarbeid og internasjonal tilstedeværelse** er nødvendig i lys av at kriminaliteten blir mer internasjonal, den raske teknologiske utviklingen, og at det utvikles felles internasjonale regelverk som bidrar til en mer effektiv kriminalitetsbekjempelse.
- **Finansiering av en gjennomgripende digitalisering av politiet** er nødvendig for at politiet skal håndtere nye former for kriminalitet, sikre innbyggernes trygghet og rettsikkerhet, og kunne samhandle effektivt med resten av samfunnet.
- **En mer forutsigbar styring av politiet** er viktig for at politiet skal kunne ha den nødvendige fleksibiliteten til å tilpasse seg raskt skiftende omgivelser.

Innledning

Politiets rolle som samfunnets sivile maktapparat, med monopol på bruk av legitim fysisk makt på vegne av staten, fordrer at politiet er underlagt sterk politisk, demokratisk og juridisk kontroll.¹ Politiets samfunnsoppdrag er definert i politiloven fra 1995, der første paragraf beskriver overordnede mål:

| *Staten skal sørge for den polititjeneste som samfunnet har behov for.*²

Politiets hovedoppgaver er å opprettholde alminnelig orden, forebygge og forhindre straffbare handlinger, beskytte innbyggerne og deres lovlige virksomhet samt å etterforske og forfølge straffbare lovbrudd.³

¹ Meld. St. 29 (2019–2020). Politimeldingen – et politi for fremtiden

² Fra politilovens §1.1

³ Justis- og beredskapsdepartementet (2022). Hovedinstruks for politiet.

Fundamentet for hvordan norsk politi løser sitt samfunnsoppdrag er ideen om at politiets makt hviler på en samfunnskontrakt mellom politiet og befolkningen. I denne samfunnskontrakten bygger ikke politiets makt på frykt, men nesten utelukkende på innbyggernes samarbeid med politiet. Dette samarbeidet skapes ved at politiets handlinger fremmer respekt og samarbeid med innbyggerne. Innbyggernes tillit til myndighetene og politiet står dermed helt sentralt for en polititradisjon som bygger på denne samfunnskontrakten.⁴

Politiet nyter i dag generelt godt omdømme og høy tillit i befolkningen;⁵ en tillit som vil komme under press. Geopolitiske spenninger og en skjerpet sikkerhetspolitisk situasjon, politisk polarisering, sosial uro, nye omveltende teknologier, og økonomisk krevende tider utfordrer politiets oppgaveløsning. Det har stor påvirkning allerede og vil by på ytterligere utfordringer i tiden framover. Med endringene følger nye forventninger og krav til politiet. Politiet jobber kontinuerlig med å forbedre seg, blant annet som følge av endringer vi ser i kriminaliteten og i omverden og som følge av funn og anbefalinger i evalueringer og utredninger. Samtidig er de utfordringene politiet står overfor både omfattende og komplekse, og de kan ikke, og skal ikke, løses av politiet alene.

Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettsikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig.⁶

Andre ledd i politilovens første paragraf spesifiserer at politiet er *et ledd* i samfunnets *samlede* innsats. Det er behov for et mer formalisert og forpliktende samarbeid mellom ulike aktører for å styrke samfunnets samlede evne til å forebygge, avverge og bekjempe kriminalitet på en måte som bidrar til trygghet og sikkerhet og en mer effektiv ressursutnyttelse i samfunnet.

Politidirektørens faglige råd er politidirektørens vurdering av hvordan politiet og samfunnet sammen bør møte samfunns- og kriminalitetsutviklingen for å ivareta innbyggernes trygghet og sikkerhet. Rådet konsentrerer seg om anbefalinger politiet ikke kan adressere alene. Interne tiltak politiet selv kan håndtere er derfor utelatt.

⁴ NOU 2017:9. (2017). *Politi og bevæpning: Legalitet, nødvendighet, forholdsmessighet og ansvarlighet*.

⁵ Politiets innbyggerundersøkelse 2023, IPSOS' omdømmeundersøkelse 2024.

⁶ Politiloven (1995). *Lov om politiet* (LOV-1995-08-04-53).

Politioppdraget og sentrale samfunnstrender

Truslene og hendelsene politiet skal forebygge, avdekke, stanse eller minimere kan i ytterste konsekvens få alvorlige følger for samfunnet. Forholdet mellom politiet og samfunnet kjennetegnes blant annet av et minimum av maktbruk, nært samarbeid med innbyggere, integrasjon i lokalsamfunnet og forebygging som hovedmål.⁷

Politiet har en bred portefølje av oppgaver. Kjerneoppgavene er i) å ivareta samfunnets og innbyggernes sikkerhet, ii) opprettholde trygghet, ro og orden, og iii) etterforske og forfølge straffbare forhold.⁸ Politiet håndterer i tillegg en rekke andre oppgaver, både de som er spesifisert i politiloven og de som har oppstått gjennom langvarig praksis, eller sedvane.⁹ Bredden i oppgaveporteføljen gjør det utfordrende for politiledelsen å vie kjerneoppgavene tilstrekkelig oppmerksomhet.¹⁰ Det er på denne bakgrunn naturlig å stille spørsmål ved om den brede oppgaveporteføljen er til hinder for et effektivt politi. Dette er en viktig problemstilling som fortjener en bred diskusjon. Én mulighet er at dette vurderes i sammenheng med den kommende politirollemeldingen.

Det siste tiåret har politiet vært gjennom en omfattende politireform og fått tilført betydelige midler. Blant annet er beredskapen i politiet styrket, polititjenestene er blitt mer enhetlige, politiet har fått bedre kompetanse og sterkere fagmiljøer, og innsatsen er mer målrettet innenfor forebygging, etterforskning og beredskap.¹¹

Samtidig er det flere trekk ved samfunnsutviklingen som utfordrer politiets evne til å løse samfunnsoppdraget:



Endret sikkerhetspolitisk situasjon og økt internasjonal polarisering og usikkerhet

Russlands fullskala invasjonskrig mot Ukraina i 2022 var et sikkerhetspolitisk tidsskille for Norge og NATO. Vi står i et paradigmeskifte, der vi utsettes for kriminalitet og mulig sikkerhetstruende hendelser mot kritisk infrastruktur og grunnleggende nasjonale funksjoner, under terskelen for militær konflikt. Situasjonen er langt mer alvorlig enn for bare noen år siden, og som en konsekvens av den tilspissede sikkerhetssituasjonen må politiet prioritere stadig mer av sine ressurser til beredskap mot alvorlige samfunnstrusler.¹²

⁷ St.meld. nr. 42 (2004–2005). Politiets rolle og oppgaver, s. 10.

⁸ NOU 2013:9 *Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer. Politianalysen*. Justis- og beredskapsdepartementet. Kriterier: Oppgaver der makt eller tvang kan komme til anvendelse som en del av oppgaveløsningen og/eller oppgaver som politiet gjennom sin utdanning og organisasjon har spesielle forutsetninger for å løse.

⁹ Politilovens §2.7.

¹⁰ NOU 2013:9. *Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer. Politianalysen*. Justis- og beredskapsdepartementet.

¹¹ DFØ (2022). Sluttrapport: Effektevaluering av nærpolitireformen.

¹² Politiet (2024). Politiets årsrapport 2023.



Klima og miljø

Klima- og miljøendringer forsterker knapphet på mat, vann og ressurser globalt. Samtidig kan det grønne skiftet medføre omfattende endringer innenfor energi- og transportsektorene. Klima- og naturkatastrofer, og alvorlige hendelser som ekstremvær, flom og skred vil forekomme hyppigere og gi opphav til ressurskamp og -knapphet. Det kan føre til nye former for miljøkriminalitet og økt migrasjon til Norge og våre nærområder.¹³



Demografiske og sosiale endringer

Politisk og sosial polarisering, lavere tillit til politiet i grupper som ikke føler seg beskyttet^{14,15}, psykisk uhelse, aldrende befolkning og sosial uro er utviklingstrekk som kan gjøre politiets oppgaveløsning mer utfordrende. Ivaretagelse av rettssikkerheten og grunnleggende rettigheter, som ytringsfrihet, er et viktig og ressurskrevende samfunnsansvar som det kan bli enda mer krevende å beskytte.



Kostnadsøkninger og strammere budsjetter i offentlig sektor

Færre personer i yrkesaktiv alder vil øke presset på velferdsstaten.¹⁶ Store kostnadsøkninger som ligger delvis utenfor politiets kontroll, blant annet knyttet til pensjon og eiendom, presser økonomien ytterligere, samtidig som gjennomganger har påpekt at styringen av politiet er for lite langsiktig og strategisk.¹⁷ Prioriteringer og budsjettkutt i andre sektorer kan gi konsekvenser for kriminalitetsutviklingen og med det også for omfanget av politiets oppgaver.



Teknologiutviklingen øker kompleksitet og omfang i kriminaliteten

Antallet og kompleksiteten i straffesaker øker, og forventes å fortsette å øke, som følge av teknologiutvikling, teknologibruk og spesielt utviklingen av kunstig intelligens for å generere tekst, bilder, videoer og annen data (generativ KI). Rapporteringer fra finansinstitusjoner og teleleverandører anslår for eksempel betydelige mørketall for bedragerier på nett.¹⁸ Enorme mengder data påvirker også omfang og kompleksitet i bevisinnhenting i den enkelte etterforskning.¹⁹

For politiet betyr dette at volumet, kompleksiteten og omfanget av oppgavene øker.

¹³ Meld. St. 26 (2022–2023). Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn.

¹⁴ Politiet (2024). Innbyggerundersøkelsen 2023.

¹⁵ Oslopolitets trygghetsundersøkelse.

¹⁶ Meld. St. 31 (2023–2024). Perspektivmeldingen.

¹⁷ Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, & Politidirektoratet. (2024). Kort og spisset områdegjennomgang av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet.

¹⁸ Økokrim (2024). Om lag 26 000 bedragerianmeldelser i 2023.

¹⁹ Riksrevisjonen (2021). Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT.

Samtidig som den organiserte og alvorlige kriminaliteten krever økt oppmerksomhet, må politiet også evne å håndtere den anmeldte kriminaliteten med høy kvalitet. I snitt går det med vesentlig mer tid til hver enkelt straffesak. Kvaliteten har antageligvis aldri vært høyere, men dette har en kostnad i form av økt ressursbruk. Politiets evne og kapasitet til å håndtere et tilstrekkelig antall saker på et tilstrekkelig høyt nivå, i tråd med samfunnets forventninger til politiet, utfordres derfor. Videre har krav og forventninger til mannskapenes sikkerhet, utrustning og kompetanse økt.

Utvalgte deler av kriminalitetsbildet

Flere av rådene bygger på den utviklingen vi ser i dag og forventet utvikling i kriminaliteten. Kriminalitetsbildet som presenteres under er ikke fullstendig, men konsentrerer seg om et utvalg relevante kriminalitetsformer som bakgrunn for rådene.

Organisert kriminalitet foregår i det skjulte og trusselen har aldri vært høyere.²⁰ Kriminelle nettverk er etablert i hele Norge, i alle politidistriktene. Nettverkene involverer seg i ulike typer kriminalitet, men økonomisk kriminalitet og grov narkotikakriminalitet er fremtredende. Vi ser stadig tettere kobling mellom vold, bedragerier og organisert kriminalitet²¹, og det utgjør en økende trussel mot samfunnet. Et voksende marked innen kjøp og salg av kriminelle tjenester bidrar til å forsterke etablerte kriminelle nettverk, og øker aktørenes evne til også å true samfunnskritiske funksjoner, blant annet gjennom datainnbrudd og løsepengevirus.²²

Nettverkene utnytter ikke bare tradisjonelle markeder for kriminalitet som innførsel og salg av narkotika, men opererer også innenfor ellers lovlige strukturer for å begå kriminalitet, blant annet ved å infiltrere lovlige bransjer og dermed den lovlige økonomien.²³ Kriminaliteten skjer uavhengig av geografisk plassering og landegrenser, og kriminelle mønstre og metoder er i stadig endring. Den systematiske utnyttelsen av tillitsbaserte offentlige ordninger rokker ved tillitsforholdet mellom det offentlige og innbyggerne.

Økonomisk kriminalitet, korrupsjon og hvitvasking av straffbart utbytte er en forutsetning for å lede og bygge kriminelle strukturer. Den kriminelle økonomien utgjør fundamentet for de kriminelle nettverkens operasjonsevne og evne til utbredelse. Samtidig påføres samfunnet store økonomiske tap, samfunnsstryggheten utfordres og de kriminelles finansieringsevne øker fra år til år. I Norge og Europa inndras bare en marginal andel av anslått straffbart utbytte. Det inndras årlig om lag 500 millioner kroner, men mørketallene er store.²⁴ Den økonomiske kriminaliteten skyter fart som følge av digitalisering og integrerte økonomier og arbeidsmarkeder.²⁵ Både bankene og politiet registrerer en voldsom økning i bedragerier, og den forventes å øke.

Kriminelle aktører benytter også kunstig intelligens (KI) og språkmodeller til blant annet bedragerier, sosial manipulasjon, seksuell utpressing, voldsfremstillinger og bevisst spredning av misinformasjon²⁶ for å skape økt konfliktnivå. Denne utviklingen forventes

²⁰ Kripos (2024). Nasjonal trusselvurdering. Nasjonal operasjon rettet mot kriminelle nettverk (KN) – Særlige skjulte og transnasjonale trusler.

²¹ Økokrim trusselvurdering 2024.

²² Kripos (2024). Politiets trusselvurdering.

²³ Kripos (2024). Politiets trusselvurdering.

²⁴ Meld. St. 15 (2023–2024). Felles verdier – felles ansvar.

²⁵ Økokrim (2024). Trusselvurdering. Den kriminelle økonomien.

²⁶ Kripos, Cyberkriminalitet 2024. Politiets årlige rapport om cyberrettet og cyberstøttet kriminalitet.

å øke betydelig i de kommende årene. Deling og besittelse av overgrepsmateriale er for eksempel en stor utfordring, og saksmengden vil trolig øke som følge av KI-tjenester og av innføring av EU-instrument tilsvarende det USA har, med plikt for virksomheter til å rapportere ulovlig materiale.

Vi ser økt aktivitet innen den synlige, *gjengrelaterte kriminaliteten*. Disse er involvert i narkotika-, trussel- og voldskriminalitet, som i mange tilfeller foregår i det offentlige rom. Politiet har i flere år vært bekymret for at kriminelle gjenger og organiserte kriminelle nettverk øker rekrutteringen av unge. I Sverige ser vi en svært alvorlig utvikling med drap, bruk av vold, våpen og eksplosiver. Det siste året har aktiviteten fra svenske aktører tilknyttet kriminelle gjenger i Norge blitt mer synlig, blant annet i voldsoppdrag.

Barne- og ungdomskriminaliteten utvikler seg også negativt.²⁷ Vi har de siste årene sett en økt forekomst av vold og annen alvorlig kriminalitet blant mindreårige. Økonomisk utfordrende tider kan gjøre ungdom mer sårbare for å involveres i kriminalitet.²⁸ Politi og barnevern har få virkemidler mot de yngste kriminelle, og verken politiloven eller barnevernsloven er skrevet med tanke på at unge begår så alvorlig kriminalitet.

Andre *grove integritetskrenkende lovbrudd*, som voldtekt og mishandling i nære relasjoner, seksuelle overgrep mot barn, er også en utfordring for politiet. Antallet oversendte saker til konfliktrådene om integritetskrenkende kriminalitet har økt de senere årene,²⁹ og oppklaringsprosenten, særlig i saker om mishandling i nære relasjoner, er lav og har utviklet seg negativt de senere årene. Saksbehandlingstiden er ofte lang, og mange volds- og overgrepssaker henlegges.³⁰ Informasjonstilfanget, blant annet fra leverandører av internettbaserte tjenester, er økende. Dette utfordrer politiet, blant annet på grunn av utdaterte IT-systemer.

En mer alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon bidrar også til mer kriminalitet, blant annet gjennom statsstøttet *sammensatt virkemiddelbruk*. For å håndtere sammensatt virkemiddelbruk kreves en bred sammensetning av informasjonskilder, og nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Kombinasjonen av sammensatt virkemiddelbruk og et krise- og konfliktpenn som blir mer dynamisk og uklart forsterker hverandre gjensidig.³¹ Det stiller betydelig større krav til felles situasjonsforståelse, samordning, koordinering og ledelse, både i politiet og mellom samvirkeaktører. Politiet har tilgang til informasjon, hendelser og straffesaker som kan bidra til å fange opp mulige tilfeller av sammensatt virkemiddelbruk.

Migrasjon representerer også en ressursutfordring for politiet, enten det er ankomst av flyktninger med reelle behov, personer med uærlige hensikter, ofre for menneskehandel eller statlig styrt migrasjon, for eksempel som ett av flere sammensatte virkemidler. Finland stengte grensen mot Russland i 2023 som følge av en migrasjonsbølge som ifølge finske myndigheter ble styrt av russiske myndigheter. I april 2024 bestemte finnene seg for å holde grensen stengt på ubestemt tid på grunn av vedvarende risiko for denne

²⁷ Politidirektoratet og riksadvokaten (2024). Straffesaksbehandlingen i politiet 2023. POD-rapport 2/2024.

²⁸ Kripos (2024). Politiets trusselvurdering.

²⁹ Prop. 36 S (2023–2024). Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028)— Trygghet for alle.

³⁰ Prop. 36 S (2023–2024). Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028)— Trygghet for alle.

³¹ Kripos (2024). Politiets trusselvurdering. NOU 2023:17. Nå er det alvor - Rustet for en usikker fremtid. NOU 2023:14. Forsvarskommisjonen av 2021. Forsvar for fred og frihet.

typen styrt eller instrumentalisert migrasjon, som anses som en trussel mot finsk sikkerhet.

Geopolitikk, sikkerhetspolitisk situasjon og kriminalitet henger også tydelig sammen. Blant annet har krigen i Ukraina økt risikoen for langsiktige endringer i kriminalitetsbildet, selv om det så langt er identifisert i liten grad. Etter krigene på Balkan oppstod endringer i grenseoverskridende, alvorlig kriminalitet. Slike endringer kan skje blant annet i form av menneskehandel, våpensmugling, ID-misbruk, misbruk av legale ordninger, annen profittmotivert kriminalitet eller økt migrasjon av traumatiserte personer med voldserfaring.

Politidirektørens anbefalinger

Politidirektørens anbefalinger handler om å skape best mulig forutsetninger for politiet til å løse samfunnsoppdraget. De gjelder områder der politiet er avhengig av støtte, samarbeid eller beslutninger fra andre, og som vi ikke kan påvirke eller løse på egen hånd.

Felles samfunnsverdier – felles samfunnsansvar: bekjempelse av kriminalitet bør være en tydeligere felles nasjonal oppgave

Bakgrunn

Samfunnet vårt har mange sårbarheter – både fysiske, digitale og sosiale – som kan utnyttes til ulike former for kriminalitet. Nye sårbarheter oppstår kontinuerlig, blant annet som følge av den raske teknologiske utviklingen, og Norge som et åpent og tillitsbasert samfunn er særlig utsatt. Kriminelle nettverk setter ofte denne utnyttelsen i system, mens andre handler mer spontant og opportunistisk. Det er med andre ord snakk om både at tyven venter på muligheter og at mulighet gjør tyv.

Felles for både den organiserte og den mer spontane kriminaliteten er at de baserer seg på svakheter og sårbarheter i samfunnet for å lykkes. Svært ofte er det aktører utenfor politiet, både private og offentlige, som har de rette virkemidlene og tiltakene. Selv om politiet har ansvaret for å etterforske kriminalitet, kan og skal ikke politiet forebygge og bekjempe kriminaliteten alene. For å redusere risiko kreves et samfunn som evner å handle i fellesskap, med målrettet forebygging og rask tilpasning til kriminalitetsutviklingen.

Ungdomskriminalitet er et høyaktuelt eksempel, hvor det er flere aktører som spiller viktige roller. Foreldre, kommuner, skoler, fritidstilbud, barnevern, helse, andre lokale aktører og politi er alle med på å forebygge og redusere risiko for at unge blir fanget i kriminalitet, enten som følge av opportunistisme, eller at de er sårbare og blir utnyttet. Dette er komplekst, men forebygging og bekjempelse av ungdomskriminalitet krever at alle relevante aktører tar ansvar der de har en påvirkning. De ulike ressursene må finne hverandre og samhandle, og et godt resultat krever at det er lagt til rette for et godt samvirke.

På samme måte er det mange aktører som har viktige roller for å forebygge, avdekke, stanse og bidra til oppklaring av vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd. Det gjelder

andre offentlige virksomheter, som kommuner, barnevern, helse og skoler, men også private virksomheter, som internettleverandører og teleselskaper.

Økonomisk kriminalitet er et annet eksempel der andre aktører enn politiet må ta sitt ansvar. En felles innsats i å gå etter den grunnleggende økonomiske motivasjonen, lukke sårbarheter og redusere mulighetene for kriminalitet er nødvendig for å redusere alvorlig kriminalitet. Banker og teletilbydere er eksempelvis sentrale i samfunnets kriminalitetsforebygging når de avslører bedragerier og hindrer misbruk ved å blokkere telefonnumre eller stoppe mistenkelige transaksjoner.

Det pågår mange prosesser for økt samarbeid allerede, blant annet knyttet til felles satsingsforslag til statsbudsjettet fra statlige virksomheter og ulike etatssamarbeid. Det er likevel et behov for en tydeligere formalisert og forpliktende samvirkemodell som kan styrke samhandling, sikre at hver aktør tar ansvar for å beskytte sine verdier og bidrar til felles kriminalitetsbekjempelse for hele samfunnet.

Samvirkeprinsippet innenfor beredskapsfeltet legger til grunn at myndigheter, virksomheter og etater har et selvstendig ansvar for å virke best mulig sammen for å løse problemet. Tilsvarende prinsipp finnes ikke innenfor kriminalitetsbekjempelse. Det er etablert mange former for samarbeid, men det er behov for et mer forpliktende samvirke – et felles ansvar om å virke sammen mot et felles mål, med felles situasjonsforståelse for å kunne handle presist og målrettet.

De fire beredskapsprinsippene

1. Ansvarsprinsippet

Den organisasjon som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon har også ansvaret for nødvendige beredskapsforberedelser og for å håndtere ekstraordinære hendelser på området. Ansvarlig instans må ta stilling til hva som er akseptabel risiko.

2. Likhetsprinsippet

Den organisasjon man opererer med under kriser skal i utgangspunktet være mest mulig lik den organisasjon man har til daglig.

3. Nærhetsprinsippet

Kriser skal organisatorisk håndteres på lavest mulig nivå.

4. Samvirkeprinsippet

Myndigheter, virksomheter og etater har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

I et samvirke på tvers av etater og sektorer vil det oppstå verdikollisjoner mellom grunnleggende hensyn og rettigheter. Dette gjelder for eksempel i et spørsmål om informasjonsplikt opp mot taushetsplikt, personvern og adgang til å utlevere informasjon. I hvilken grad og i hvilke situasjoner hensynet til samfunnsvernet skal gå foran grunnleggende hensyn, som personvern og rett til privatliv, må underlegges en demokratisk debatt og forankring.

Hva vil vi oppnå?

Omfanget av kriminalitet reduseres ved at alle deler av samfunnet, både i offentlig og privat sektor, samvirker kriminalitetsforebyggende på sine områder. Samlet sett vil det bidra til å redusere sårbarheter for kriminell aktivitet og til å avdekke kriminell virksomhet. Dette vil igjen føre til et tryggere samfunn og legge til rette for å opprettholde tilliten innbyggerne imellom og mellom innbyggerne og myndighetene.

Politidirektøren anbefaler

- Kriminalitetsbekjempelse og -forebygging bør tydeliggjøres som et nasjonalt tverrsektorielt samvirke, både i offentlig og privat sektor.
 - I offentlig virksomhet kan dette for eksempel gjøres ved at det innføres et samvirkeprinsipp, som på beredskapsområdet og ved at offentlige virksomheter får kriminalitetsbekjempelse inn i sine tildelingsbrev.
 - Private aktører kan pålegges tilsvarende ansvar for innsats gjennom egnet lovgivning.
- Det bør legges til rette for en kontinuerlig og hurtigere tilpasning av regelverk som muliggjør effektiv kriminalitetsbekjempelse og -forebygging, med forutsigbare retningslinjer for endring.
 - Dette inkluderer for eksempel regelverk som i større grad tilrettelegger for og pålegger gjensidig deling av data mellom politiet og andre aktører; private og offentlige.
 - Innføring av konkrete forebyggende virkemidler som i større grad enn i dag kan settes inn i en tidlig fase mot aktører som gjentatt og systematisk utnytter sårbarheter eller offentlige tilskuddsordninger for kriminelle formål. For eksempel kan offentlige etater med særskilt tilsynsansvar gis adgang til å forby aktivitet, midlertidig eller inntil videre hvis lovbruddene er tilstrekkelig grove. Det kan også vurderes forebyggende virkemidler som gir politiet mulighet til å lukke eller å pålegge aktører å lukke sårbarheter midlertidig.
 - Det kan vurderes å etablere en funksjon for mottak, rask bearbeidelse og oppfølging av forslag til regelverksendringer, i særdeleshet der effekten vil treffe på tvers av sektorer. Politiet vil være en naturlig bidragsyter i en slik funksjon.

Styrking og prioritering av kapasitet i møte med et nytt alvor

Bakgrunn

Det er utfordrende for politiet at både kriminaliteten blir mer kompleks og alvorlig, samtidig som den geopolitiske og sikkerhetspolitiske situasjonen forverres. Den geopolitiske og sikkerhetspolitiske situasjonen påvirker politiet på flere måter: Norge er et aktuelt terrormål som den største energileverandøren til Europa. Det er forsterkede utfordringer knyttet blant annet til grensen mot Russland, og andre staters bruk av sammensatte virkemidler mot oss øker samfunnets og innbyggernes behov for beskyttelse mot en lang rekke trusler som ikke er militære, og under terskelen for væpnet konflikt.³²

Mer kompleks og alvorlig kriminalitet gir utfordringer knyttet til blant annet situasjonsforståelse, respons og koordinering, både nasjonalt og internasjonalt. Både beredskap til å forebygge og bekjempe kriminalitet, forsyningssikkerhet og IT-sikkerhet

³² PST (2024). Nasjonal trusselvurdering.

står under økt press som følge av den nye situasjonen. I et nytt sikkerhets- og kriminalitetsbilde vil politiet også i økende grad kunne stå overfor aktører som ønsker å skade og destabilisere samfunnet. I tillegg til økt beredskap og hendeshåndtering vil det også kreves økt innsats innenfor andre områder i politiet, som etterretning, etterforskning og påtalebehandling. Samvirket med andre og bygging av et felles situasjonsbilde for effektiv handling og respons vil også bli viktigere.

Nye utfordringer innenfor politiets ansvarsområde kommer med andre ord til, uten at andre kapasitetskrevede sakstyper, som eksempelvis drap, vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd, reduseres. Dette bidrar til at oppgavebelastningen har økt og kapasiteten over tid er strukket.

Økt oppgaveomfang tilsier at politiet må prioritere sine ressurser, både opp og ned, på en måte som gir størst verdi for samfunnet. I et lengre perspektiv vil det kreve en langsiktig plan for politiet, som fastsetter et klart ambisjonsnivå, slik at politiet utvikler de relevante evnene. Videre må etaten være tilstrekkelig dimensjonert for å kunne levere på ambisjonsnivået. Fordi kriminelle aktører og fremmede stater leter etter sårbarheter, må også den samlede nasjonale beredskapsevnen – både sivil og militær – være dimensjonert på en måte som gir lavest mulig risiko for samfunnet.

Hva vil vi oppnå?

En demokratisk forankret avklaring knyttet til hva politiet skal kunne håndtere, vil gi samfunnet forutsigbarhet om hva de kan forvente av politiet. Det vil også gi politiet, samvirkepartnere og resten av samfunnet bedre mulighet til å planlegge for disse hendelsene. Å se den nasjonale beredskapen i sammenheng gir bedre håndtering av kriser og mer effektiv utnyttelse av samfunnets samlede ressurser.

Politidirektøren anbefaler

- Det bør etableres en langsiktig plan for politiet som blant annet fastsetter et klart ambisjonsnivå for hvilke hendelser politiet skal kunne håndtere. Dette kan innebære å definere hvilke typer hendelser politiet skal være forberedt på, samt hvor mange samtidige hendelser politiet skal kunne håndtere. Ambisjonsnivået bør også utvikles for både det politioperative, for grenseområdet og for kriminalitetsbekjempelse.
- I arbeidet med å styrke samfunnets beredskaps- og forsvarsevne må det tas hensyn til politiets sentrale rolle, og hvordan forverret sikkerhetspolitisk situasjon påvirker politiets oppgaveportefølje. Det er nødvendig at styrking av sivil beredskap skjer i takt med styrkingen av Forsvaret.

Styrket internasjonalt samarbeid og internasjonal tilstedeværelse for økt trygghet og sikkerhet hjemme

Bakgrunn

For å styrke politiets arbeid mot grensekryssende og kompleks kriminalitet, som statsstøttet kriminalitet, internasjonale kriminelle nettverk og cyberkriminalitet, må politiet arbeide ut fra at kriminaliteten er internasjonal. Til tross for økt forståelse for at kriminalitet krysser landegrensar, utfordres politiet av at kriminelle aktører opererer uavhengig av nasjonale ansvars- og kompetanseområder. Selv om det forventes økt profesjonalisering av kriminelle nettverk, er mange kriminelle aktører ikke velorganiserte på tvers av land, men utnytter mobilitet og fleksibilitet til å bevege seg raskere enn politiet kan respondere.

Kriminelle aktørers fleksibilitet, kombinert med hurtig teknologiutvikling, voksende datamengder og utviklingen av felles europeisk regelverk, understreker nødvendigheten av tettere internasjonalt samarbeid. Forventet økning i migrasjon og geopolitiske spenninger skaper nye trusler og kriminalitetsformer. Hendelser ute i verden, som konflikt, krig og økonomiske kriser, treffer norsk politi med langt større kraft og hurtighet enn tidligere. Denne utviklingen forsterker behovet for mer internasjonalt koordinert beredskap og et tett samarbeid om sikkerhet på tvers av landegrenser. Det nordiske og europeiske politisamarbeidet står derfor helt sentralt.

Samarbeidet mellom norsk politi og øvrige nordiske land har blitt stadig tettere, en utvikling som får økt betydning etter Sveriges og Finlands inntreden i NATO. Dette styrker mulighetene for felles innsats og koordinering innenfor det nordiske totalforsvarsarbeidet. Norge er fullverdig medlem av Schengen, mens norsk politi har en tredjelandsavtale med Europol som følge av at Norge ikke er medlem av EU. I tillegg skjer rettsutviklingen i EU, og Norge er følgelig omfattet av EUs regler gjennom EØS-avtalen. Norsk politi må derfor arbeide målrettet for å sikre tilgang til det europeiske politisamarbeidet, både for å påvirke rettsutviklingen tidlig og for å utnytte fordelene ved EUs instrumenter.

Gjennom systematisk innsats har politiet gjort betydelige fremskritt som Schengenassosiert medlemsland til EU, og spesielt samarbeidet innenfor Europol har blitt bedre de siste årene. Likevel skjer utviklingen i EU på kriminalitets- og sikkerhetsområdet raskt, og det er krevende som tredjeland å holde tritt og delta i nye initiativer.

Norsk politis internasjonale tilstedeværelse er begrenset, og lav kapasitet kan redusere evnen til å forebygge og avdekke kriminalitet. Historisk sett vokser ofte kriminalitet frem i kjølvannet av kriger og konflikter, og konsekvensene kan også ramme Norge. Krigene i Ukraina og i Midtøsten er eksempler på hendelser som kan føre til eller avdekke nye trusler og kriminalitetsformer som påvirker norske forhold. For å sikre at politiets internasjonale samarbeid og tilstedeværelse forblir relevant og effektivt må dynamiske og fleksible avtaler prioriteres, slik at Norge er i stand til å tilpasse seg et raskt og skiftende kriminalitets- og trusselbilde.

Våren 2022 ble politidirektørene i Norge og Sverige enige om å styrke samarbeidet mot organiserte kriminelle nettverk, noe som har ført til enda tettere samarbeid med svensk politi. Dette har gitt bedre utveksling av etterretning og sanntidsinformasjon og har avverget alvorlig kriminalitet i Norge.

Hva vil vi oppnå?

Økt informasjonsdeling, utvidet internasjonal tilstedeværelse og bedre koordinering av kriminalitetsbekjempelse på tvers av landegrenser vil bidra til at norsk politi settes bedre i stand til å forebygge, etterforske og forfølge grensekryssende kriminalitet, og skape grunnlag for økt trygghet og tillit blant innbyggerne. Norges anseelse og tillit innenfor kriminalitetsbekjempelse vil også økes, både nasjonalt og internasjonalt. Det vil ytterligere forbedre informasjonstilgangen fra innbyggerne og internasjonale samarbeidspartnere.

En mer aktiv tilnærming til EUs rettsutvikling, kombinert med tettere operativt samarbeid med EU på et tidlig stadium, vil legge til rette for raskere gjennomføring av regler som gjelder i både Norge og EU. Dette vil også sikre en mer effektiv tilpasning til norsk kontekst.

Norsk politi vil få bedre innsikt i nye trusler som cyberangrep, migrasjon og statsstøttet kriminalitet, ved at kunnskap, kompetanse og kapasitet deles med flere land. Dette styrker beredskapen mot internasjonale kriser, som for eksempel pandemier, og øker politiets evne til å ivareta samfunnets og innbyggernes sikkerhet.

Politidirektøren anbefaler

- En tydeligere strategisk ramme og prioritering av norsk deltagelse i internasjonalt politisamarbeid, gjennom bilaterale, nordiske, europeiske og globale tiltak.
 - Det europeiske samarbeidet gjennom Schengen, hvor Norge er fullverdig medlem, bør videreutvikles. Samtidig bør det operative samarbeidet med EU-byråer, som Europol og Eurojust, styrkes så langt det er mulig innenfor rammene av vårt tilknytningsforhold til EU.
 - Det nordiske politisamarbeidet bør videreutvikles og styrkes gjennom dynamiske avtaleverk, og reflektere at Norden er samlet i Schengen-samarbeidet og som NATO-allierte. Dette inkluderer blant annet å øke utvekslingen av informasjon, etablere tilstedeværelse ved Norges delegasjon til NATOs hovedkvarter og sikre utveksling av ressurser. Dette for å sette Norden bedre i stand til å håndtere effektiv yttergrensekontroll, grensekryssende kriminalitet og sammensatt virkemiddelbruk.
 - Norsk politi bør prioritere å styrke sin internasjonale tilstedeværelse utenfor EU der dette gir størst effekt for å oppfylle politiets samfunnsoppdrag. Dette kan blant annet oppnås gjennom en økning i antall spesialutsendinger. Det bør arbeides aktivt med hensiktsmessige samarbeidsavtaler basert på hva som til enhver tid har høyest strategisk betydning.

Samfunnet og innbyggerne er avhengige av en gjennomgripende digitalisering av politiet

Bakgrunn

Den akselererende teknologiske utviklingen endrer samfunnets og innbyggernes forventninger til politiets oppgaveløsning. Samtidig utnytter kriminelle denne utviklingen til å begå kriminelle handlinger. At kriminelle med store økonomiske ressurser ikke følger byråkratiske prosedyrer, lovverk eller etiske retningslinjer gjør dem svært fleksible og tilpasningsdyktige. Samlet sett bidrar dette til betydelig vekst i kriminalitet med både lavt og høyt skade- og vinningspotensial. Dette utfordrer politiets forutsetninger for å forebygge, avdekke og bekjempe kriminalitet. I digitaliseringen av samfunnet er det derfor avgjørende at politiet utvikler seg for å kunne håndtere nye former for kriminalitet, for å sikre innbyggernes trygghet og rettsikkerhet, og for å kunne samhandle effektivt med resten av samfunnet.

Veksten i datamengder, og kompleksiteten i disse, er eksplosiv. Politiet behandler sensitiv informasjon som krever høy grad av beskyttelse. Kombinasjonen av stadig økende mengder data, utdatert teknologi for deling av data mellom systemer og tidkrevende manuelle prosesser, begrenser politiets evne til å løse komplekse saker på tvers av systemer, virksomheter, aktører, geografi og sikkerhetsnivåer. Det betyr at politiet utfordres med tanke på å samle, aggregere og dele informasjon med andre aktører med tilstrekkelig hurtighet, både nasjonalt og internasjonalt, som er vesentlig for kriminalitetsbekjempelse.

Det er krevende å måle omfanget av digital kriminalitet, men internasjonal forskning peker på en markant økning gjennom de siste to tiårene. Internasjonal og nasjonal etterretning beskriver en situasjon hvor omfanget av digital kriminalitet er økende og de kriminelles kapabiliteter utvides og styrkes.

Politiet har over tid opparbeidet seg mye utdatert teknologi, såkalt teknisk gjeld. Dette begrenser muligheten til å videreutvikle løsninger. Den digitale grunnmuren, som skal gjøre det mulig å ha sikre og effektive IT-løsninger, har store mangler. Med «digital grunnmur» menes i denne sammenhengen politiets infrastruktur, applikasjonsplattformer, dataplattformer, utvikleropplevelse og sikkerhetsløsninger. Manglene har en direkte innvirkning på flere av politiets mest sentrale IT-systemer. Dette hindrer effektiviteten i etterforskningen og i politiets operasjoner, og vil kunne ha konsekvenser for sikkerheten i samfunnet.

Det teknologiske gapet mellom politiet og kriminelle aktører vil fortsette å øke dramatisk, så lenge ikke politiet lykkes med å digitalisere. Konsekvensen av manglende digitalisering er redusert evne til å løse samfunnsoppgaven.

Hva vil vi oppnå?

En helhetlig og ansvarlig digitalisering av politiet vil gi store samfunnsøkonomiske gevinster, i tillegg til å legge grunnlag for økt trygghet og tillit i samfunnet. Det teknologiske gapet mellom kriminelle aktører og politiet vil reduseres og politiet kan benytte seg av ny teknologi på en sikrere, raskere, enklere og mer bærekraftig måte. Dette gjør at kapasitet kan frigjøres til viktig tjenesteutvikling, og bidra til at teknologi i større grad kan utnyttes som et verdiskapende virkemiddel i politiet, og med det styrke innbyggernes og samfunnets trygghet og sikkerhet.

Politiets oppgaveløsning understøttes av teknologi og tekniske plattformer, som muliggjør utveksling og ansvarlig bruk av data, internt og eksternt, på en enkel, effektiv og trygg måte. Dette bidrar til felles informasjonsunderlag og situasjonsforståelse om de mest alvorlige og samfunnstruende utfordringene, og gir grunnlag for bedre samhandling og problemløsning, både i politiet og sammen med andre. Samlet sett vil dette gi en effekt for samfunnet i form av en mer sammenhengende og effektiv oppgaveløsning.

Politidirektøren anbefaler

- Det bør finansieres et betydelig teknologisk løft, som skal sikre politiets evne til effektiv forebygging og bekjempelse av kriminalitet, herunder:
 - Etablere en ny, sikker og kostnadseffektiv digital grunnmur som er tilrettelagt for utvikling av digitale verktøy og utvidet samarbeid i justissektoren.
 - Legge til rette for å kunne bruke ny teknologi i politiets oppgaveløsning og metodeutvikling, samt utnytte politiets og andres data bedre i utviklingen, for å styrke rettssikkerhet, trygghet og velferd gjennom datadrevne og effektive arbeidsprosesser.
- Regelverk bør moderniseres, avklares og endres, for å sikre raskere og bedre flyt og behandling av informasjon, på tvers av systemer, virksomheter, aktører, geografi og sikkerhetsnivåer. Det er særlig et behov for revisjon av politiregisterlov og -forskrift.

En forutsigbar styring av politiet, basert på innbyggernes og samfunnets behov

Bakgrunn

Som forvalter av de oppgaver og maktmidler som følger med politimyndigheten, skal politiet være underlagt en tydelig demokratisk styring. Styringen av politiet er likevel gjentatte ganger kritisert for kryssende styringssignaler, skiftende bevilgninger og detaljstyring.³³ Satsinger mot overgrep mot barn, vold i nære relasjoner, gjengkriminalitet og sammensatte trusler, er ofte kortsiktige og med mål- og aktivitetskrav som ikke er knyttet til ønsket effekt, men til bruk av ressurser. Videre kommer satsingene også ofte med føringer om hvilken type kompetanse som skal ansettes i hvert politidistrikt og særorgan. Det innebærer at ny kompetanse i mange tilfeller hverken er tilpasset lokale behov, eller tar hensyn til at spesialisert kompetanse kan benyttes på tvers av politidistrikter og særorgan.

De senere årene har det blitt gjort enkelte grep for å forbedre styringsdialogen, utformingen av statsbudsjett og tildelingsbrev. Hensikten er å oppnå en mer overordnet og resultatorientert styring, og med det mindre detaljstyring. Gjennomgang av tidligere tildelingsbrev til politiet viser at styringsparameterne i større grad enn tidligere er knyttet til bruker- og samfunnseffekter, og antall resultatkrav er vesentlig redusert de siste årene.³⁴

De årlige bevilgningene til politiet tar i liten grad hensyn til at prisene på innsatsfaktorer øker og at investerings- og moderniseringsbehovet øker, og varierer, fra år til år. Kostnadsveksten er høyere enn det politiet kompenseres prismessig for i statsbudsjettet. Dette gjør det utfordrende å opprettholde driftsnivået fra ett år til et annet. Lite forutsigbare investeringsmidler gir manglende forutsigbarhet for leverandører, med høyere priser og lavere prioritet hos leverandører som resultat. Det gjør at politiet fremstår som en uforutsigbar og lite attraktiv investeringspartner, og får derfor ikke utnyttet muligheter til for eksempel å saminvestere med Forsvaret, eller andre lands politi, i tilstrekkelig grad.

Hva vil vi oppnå?

Politiet er styrt forutsigbart basert på ønsket effekt for innbyggere og samfunn. Dette medfører den nødvendige fleksibiliteten til å følge utviklingen i samfunnet og levere på samfunnsoppdraget i raskt skiftende omgivelser. Politiet vil da ha rom til å velge innsatsfaktorer som anses som hensiktsmessig, og til å anvende disse ressursene effektivt, også på tvers av politidistrikt.

Politidirektøren anbefaler

- Det bør være en tydelig strategisk politisk styring av hva politiet skal oppnå i form av ønsket effekt for innbyggere og samfunn. Tiltak, virkemidler, metoder og innsatsfaktorer bør i større grad være opp til politiet.
- Det bør etableres en mer forutsigbar finansiering av politiets drift og investeringer.

³³ Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet. (2024). Kort og spisset områdegjennomgang av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet

³⁴ Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet. (2024). Kort og spisset områdegjennomgang av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet

Referanser

DFØ-rapport 2022:6 «Sluttrapport: Effektevaluering av nærpolitireformen». Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. Oslo. <https://dfo.no/rapporter/sluttrapport-effektevaluering-av-naerpolitireformen>.

Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet. (2024). *Kort og spisset områdegjennomgang av økonomistyringen og budsjettsituasjonen i politiet*. Arbeidsgrupperapport. <https://www.regjeringen.no/contentassets/8ec56508b20b4c929f818b626f9bdcea/no/pdf/s/-okonomistyringen-og-budsjettsituasjonen-i-politie.pdf>

IPSOS' omdømmeundersøkelse 2024.

Justis- og beredskapsdepartementet (2022). Hovedinstruks for politiet. Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet med virkning fra 21. juli 2022. <https://www.regjeringen.no/contentassets/80197702ddb144e8a016a040e656751f/hovedinstruks-for-politiet.pdf>

Kripas (2024). Cyberkriminalitet 2024. Politiets årlige rapport om cyberrettet og cyberstøttet kriminalitet. <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/datakriminalitet/cyberkriminalitet-2024.pdf>

Meld. St. 26 (2022–2023). Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn. Klima- og miljødepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-26-20222023/id2985027/>

Meld. St. 29 (2019–2020). Politimeldingen – et politi for fremtiden. Justis- og beredskapsdepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-29-20192020/id2715224/>

Meld. St. 31 (2023–2024). Perspektivmeldingen 2024. Finansdepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-31-20232024/id3049290/> z

NOU 2013:9. (2013). Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer. Politianalysen. Justis- og beredskapsdepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2013-9/id730815/>

NOU 2017:9. (2017). Politi og bevæpning: Legalitet, nødvendighet, forholdsmessighet og ansvarlighet. Justis- og beredskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-9/id2545750/>.

NOU 2023:14. Forsvarskommisjonen av 2021. Forsvar for fred og frihet. Justis- og beredskapsdepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-14/id2974821/>

NOU 2023:17. Nå er det alvor - Rustet for en usikker fremtid. Justis- og beredskapsdepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-17/id2982767/>

Politi-loven. (1995). Lov om politiet (LOV-1995-08-04-53). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53>.

Politiet (2023). Politiets innbyggerundersøkelse 2023. <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/datakriminalitet/cyberkriminalitet-2024.pdf>

[fakta/innbyggerundersokelsen/hovedrapport-2023-politiets-innbyggerundersokelse-05.02.pdf](#)

Politiet (2024). Politiets trusselvurdering 2024. <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/politiets-trusselvurdering-ptv/politiets-trusselvurdering-2024.pdf>

Politiet (2024). Politiets årsrapport 2023. <https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter-strategier-og-horinger/pod/rapporter/politiets-arsrapport-2023.pdf>

Politiet (2024). Lokal trygghetsundersøkelse 2023. Oslo politidistrikt.

Politidirektoratet og riksadvokaten (2024). Straffesaksbehandlingen i politiet 2023. POD-rapport 2/2024. <https://kudos.dfo.no/dokument/97696/pod-rapport-22024-politiets-straffesaksbehandling-2023>

Prop. 36 S (2023–2024). Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle. Justis- og beredskapsdepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-36-s-20232024/id3018905/>.

PST (2024). Nasjonal trusselvurdering 2024. Politiets sikkerhetstjeneste. Oslo. <https://www.pst.no/alle-artikler/trusselvurderinger/ntv-2024/>

Riksrevisjonen (2021). Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT. Dokument 3:5 (2020–2021). Riksrevisjonen. Oslo. <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2020-2021/politiets-innsats-mot-kriminalitet-ved-bruk-av-ikt.pdf>

St.meld. nr. 42 (2004–2005). Politiets rolle og oppgaver. Justis- og politidepartementet. Oslo. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-42-2004-2005-/id199239/>

Økokrim (2024). Om lag 26 000 bedragerianmeldelser i 2023. <https://www.okokrim.no/om-lag-26-000-bedragerianmeldelser-i-2023.6655203-549344.html>

Økokrim (2024). Trusselvurdering. Den kriminelle økonomien. <https://kudos.dfo.no/dokument/196021/trusselvurdering-2024-den-kriminelle-okonomien>.

Politidirektørens faglige råd 2025

Utgitt: 21. januar 2025

Utgiver: Politidirektoratet